

bygget nye Præstegaarde og ofret Summer paa deres Istandsættelse, men efter den nye Lønningslov er Forholdet et helt andet. Naar der nu skal ofres saadanne Summer paa Præstegaardenes Istandsættelse eller Ombygning, kommer Belastningen ene og alene til at hvile paa Lønningsfonden, der ikke kan faa den forrentet og afdraget som tidligere. Derfor er Lønningsfonden interesseret i, at der føres et saa virksomhedsfuldt Tilsyn med hele det Bygningsvæsen, der sorterer under Præstegaardsordningen, som vel muligt.

Et andet Forhold gør sig gældende ved, at Præsterne nu og da skifter Embede. De gaar fra en Klases Embede over i en højere Klasse og skal da aflevere deres Præstegaard til Efterfølgeren. Disse Afleveringssyn foregaar meget uensartet udover Landet. De foregaar som Regel saaledes, at vedkommende Afleveringssyn, der vælges for hver Forretning af Øvrigheden i det paagældende Provsti, ligesom har en Følelse af, at det skal værne Præsten imod for store Udgifter. Det gør ikke saa nøje, om Præstegaarden er vedligeholdt, som den burde, den nye Præst maa finde sig i at bo i en ringere vedligeholdt Præstegaard det første Aars Tid, og naar han gør det, kan den større Istandsættelse komme over paa Lønningsfonden, saa den enkelte ikke kommer til at lide under det. Men den fælles Lønningsfond kommer til at betale den Bøde, som det i Virkeligheden er at komme til at istandsætte Bygningsværker, der er slet vedligeholdte. Dette, at holde en Bygning slet vedlige, medfører jo, at den skal have en forholdsvis større Istandsættelse efter en vis Tids Forløb, end der havde været nødvendig, hvis Bygningen havde været normalt vedligeholdt, og det kommer i alle Tilfælde her til at gaa ud over Lønningsfonden. Med den nuværende Ordning lader det sig neppe gøre at faa en bedre Afviklingsform paa dette Omraade. Jeg tror ikke, der er nogen anden Mulighed, end at man ansætter en Mand i hvert Stift, saa at man kan opnaa en ensartet Aflevering af Præstegaardene, og jeg saa gerne — det tror jeg, der er Mulighed for at opnaa —, at de Mænd, der ansættes, faar Paalæg om at holde Møder med hverandre, saa at de bliver samarbejdet paa en saadan Maade, at man har nogenlunde Sikkerhed for, at Afleveringssynene bliver ensartede over hele Landet. Dette vil ogsaa have sin store Betydning for Præsterne, thi da de nuværende Afleveringssyn foregaar ret uensartet, begaas

der selvfølgelig i mange Tilfælde en Uretfærdighed mod dem. Enhver Præst, der forflyttes til et andet Embede, bør have saa stor Sikkerhed, som overhovedet kan gives, for, at han bliver behandlet paa samme Maade, der, hvor han afleverer, som der, hvor han tiltræder. Det kan ikke ske nu, men det vil kunne ske, naar vi indfører det System, som det foreliggende Lovforslag tilsigter.

Vi har sørgelige Erfaringer med Hensyn til Nybygninger af Præstegaarde her i Landet. I adskillige Tilfælde er de blevet for dyre, ligesom de ogsaa i adskillige Tilfælde er blevet noget for slet opført, i hvert Fald i Forhold til de Summer, de har kostet, og dette skyldes i væsentlig Grad den Omstændighed, at man ikke har haft en saadan Kontrol, som man burde have haft, med Bygningens Opførelse. Jeg ved ikke, om det er, fordi man har ment at burde spare de Penge, som et saadant Tilsyn koster, at man har undladt at føre et effektivt Tilsyn og har ladet det blive ved Provstesynet, og man i adskillige Tilfælde næsten intet Tilsyn har ført. Resultatet er i hvert Fald blevet, at adskillige Præstegaarde er blevet mindre godt opført, end de burde være. Det foreliggende Lovforslag tilsigter nu at skabe en Institution, hvorved man ogsaa kan komme ud over dette, idet de bygningskyndige Mænd, som tænkes ansat, skal føre Kontrol med, at de Nybygninger, der opføres ved Præstegaardene, bliver opført saaledes, at de svarer til det, de koster. De skal kontrolere, at Materialerne er sunde og gode, og at de bliver fornuftigt anvendt. Hvis man for en Del Aar siden havde faaet dette System indført, er jeg ikke i Tvivl om, at der vilde have været sparet Penge, og at vi vilde have haft bedre Præstegaardsbygninger, end vi nu har.

Ved den i Lovforslaget forudsatte Ordning opnaas, at det bliver lettere end hidtil for de aarlige Provstesyn at kontrolere Præstegaardenes Vedligeholdelse. Vi har en kongelig Anordning, som fastsætter, at ved Embedsskifte, hvor et Embede gaar over fra den gamle til den nye Lønningsordning, skal der fremskaffes en Protokol, hvori skal indføres et Grundrids af Bygningerne og en Beskrivelse af deres Tilstand. Der staa endvidere i den nævnte kongelige Anordning, at det samme ogsaa kan indføres ved de Embeder, som er under den gamle Ordning. Dette er imidlertid ikke sket i nogen stor Udstrækning, fordi det har været forbundet med